

§ 12 MILJØGODKENDELSE

af husdyrbruget

**Asselsvej 90
7900 Nykøbing M**

15. maj 2015

Indholdsfortegnelse

1	Registreringsblad	4
2	Resume	5
3	Afgørelse om miljøgodkendelse	6
4	Vilkår	7
	4.1. Generelle vilkår	7
	4.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT	7
	4.3. Husdyrbrugets anlæg	9
	4.4. Husdyrbrugets arealer	10
5	Husdyrbrugets anvendelse af BAT	12
	5.1. BAT-niveau	12
	5.2. Management og egenkontrol	13
	5.3. Energiforbrug	13
	5.4. Vandforbrug	14
	5.5. Gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning	14
	5.6. Foder	15
6	Husdyrbrugets anlæg	17
	6.1. Lokalisering og landskabsvurdering	17
	6.2. Indretning og drift	17
	6.3. Lugt	18
	6.4. Støj	19
	6.5. Lys	19
	6.6. Skadedyr	19
	6.7. Støv	20
	6.8. Transport	20
	6.9. Spildevand	20
	6.10. Gødningsopbevaringsanlæg	21
	6.11. Affald	21
	6.12. Kemikalier og pesticider	21
	6.13. Olie og brændstof	21
	6.14. Driftsforstyrrelser og uheld	22
	6.15. Ammoniak fra anlægget	22
	6.16. Husdyrbrugets ophør	23
7	Husdyrbrugets arealer	24
	7.1. Ejede og forpagtede arealer	24

7.2. Aftalearealer.....	25
7.3. Kvælstof til grundvand.....	25
7.4. Kvælstof til overfladevand	26
7.5. Fosfor.....	27
7.6. Ammoniakfordampning fra udbringningsarealerne	28
8 Bilag IV-arter.....	29
9 Alternative muligheder	31
10 Offentliggørelse.....	32
11 Klagevejledning.....	34
12 Retsbeskyttelse.....	35
13 Bilag.....	36

1 Registreringsblad

Titel:	§ 12 miljøgodkendelse af husdyrbruget Asselsvej 90, 7900 Nykøbing M
Dato for ikrafttrædelse:	15. maj 2015
CVR-nr.:	20145536
CHR-nr.:	97241
Ejendomsnr.:	7730054835
Bedriftsejer og ansøger:	Herluf Hensberg Asselsvej 90 7900 Nykøbing M Tlf.nr.: 97766213 Mobil: 20631616 E-mail: hensberg@post.tele.dk
Konsulent:	Anders Lehnhardt, Landbo Limfjord Reservevej 85 7800 Skive Tlf.nr. 9615 3008 E-mail: lth@landbo-limfjord.dk
Tilsynsmyndighed:	Morsø Kommune
Ansøgningskema:	71168
Version:	3

2 Resume

Morsø Kommune har den 11. februar 2015 modtaget en ansøgning om § 12 miljøgodkendelse på Asselsvej 90, 7900 Nykøbing M.

Der søges om at udvide dyreholdet fra 12.670 slagtesvin til 13.500 slagtesvin. Produktionens størrelse udvides fra 290,4 DE til 337,5 DE. Udvidelsen foretages udelukkende i eksisterende stalde.

BAT-emissionsniveauet overholdes ved at foderforbruget reduceres til 2,78 FE pr. kg tilvækst. For at overholde BAT i forhold til fosfor, er fosformængden i foderet reduceret til 4,5 g P pr. FE.

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 320,3 ha, hvoraf 162,2 ha er ejede arealer og de øvrige ca. 158,1 ha er forpagtede.

Ansøger ønsker en fleksibel godkendelse og der er derfor lavet 4 scenarier.

Scenarie 1: Modtagelse af 77,8 DE minkgylle og 62 DE afgasset biomasse, samt afsætning af 28,9 DE svinegylle til aftalearealer. Udbringningsarealerne godkendes til at modtage 308,7 DE svinegylle, 77,8 DE minkgylle og 62 DE afgasset biomasse. Husdyrgødningen udbringes med 1,4 DE pr. ha med et krav om 3 % efterafgrøder.

Scenarie 2: Modtagelse af 77,8 DE minkgylle og 62 DE svinegylle, samt afsætning af 28,9 DE svinegylle til aftalearealer. Udbringningsarealerne godkendes til at modtage 370,65 DE svinegylle og 77,8 DE minkgylle. Husdyrgødningen udbringes med 1,4 DE pr. ha med et krav om 3 % efterafgrøder.

Scenarie 3: Modtagelse af 77,8 DE minkgylle og 7,5 DE afgasset biomasse, samt afsætning af 28,9 DE svinegylle til aftalearealer. Udbringningsarealerne godkendes til at modtage 308,7 DE svinegylle, 77,8 DE minkgylle og 7,5 DE afgasset biomasse. Husdyrgødningen udbringes med 1,23 DE pr. ha.

Scenarie 4: Modtagelse af 77,8 DE minkgylle og 7,1 DE svinegylle, samt afsætning af 28,9 DE svinegylle til aftalearealer. Udbringningsarealerne godkendes til at modtage 315,8 DE svinegylle og 77,8 DE minkgylle. Husdyrgødningen udbringes med 1,23 DE pr. ha.

3 Afgørelse om miljøgodkendelse

Morsø Kommune meddeler hermed en § 12 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Asselsvej 90, 7900 Nykøbing M.

Husdyrproduktion

Der meddeles godkendelse til en udvidelse af dyreholdet fra 12.670 slagtesvin (30-100 kg) til 13.500 slagtesvin (33-106 kg), svarende til 337,5 DE. Udvidelsen foretages i eksisterende stalde.

Udbringningsarealer

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 320,3 ha.

Vurdering

Morsø Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening, og drives på en måde, der er foreneligt med omgivelserne. Det sker ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik, når husdyrbruget indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen og efterlever vilkårene i denne godkendelse.

Morsø Kommune har vurderet at projektet ikke vil påvirke Natura2000-områder væsentligt eller ødelægge plantearter, eller yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Godkendelsen er meddelt efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven¹.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter den er meddelt. Godkendelsen er udnyttet når bygge- og anlægsarbejde, eller udvidelsen eller ændringen af dyreholdet, er påbegyndt.

Hvor intet andet er nævnt, er vilkårene gældende fra den dag godkendelsen tages i brug. Husdyrbruget skal leve op til gældende lovgivning uanset indholdet i denne godkendelse.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledningen fremgår af afsnit 11.

Malene Fogh
Miljømedarbejder
Natur og Miljø

Nykøbing Mors den 15. maj 2015

¹ Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009

4 Vilkår

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

4.1. Generelle vilkår

- 1) Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra den meddeles.
- 2) Godkendelsen skal til enhver tid være tilgængelig for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift. Herudover skal driftspersonalet til enhver tid være gjort bekendt med godkendelsens indhold og betingelser.

4.2. Husdyrbrugets anvendelse af BAT

Management og egenkontrol

- 3) Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal, være opstillet overskueligt, opdateret og let tilgængelig for tilsynsmyndigheden. Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.
- 4) Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
 - Dyreholdets størrelse (årsproduktion)
 - Forbrug af el, olie og vand
 - Foder jf. vilkår 10-13

Vandforbrug

- 5) Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

Gødningsopbevarings, -håndtering og -udbringning

- 6) Pumpning af gylle i mellem gyllebeholdere skal foregå under opsyn.
- 7) Hvis der forekommer spild skal det straks opsamles.

Foder

- 8) Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 35.354 kg N pr. år.

N ab dyr pr. slagtesvin pr. år beregnes ud fra følgende ligning:

$$(((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv/kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr.FEsv/6250}) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede slagtesvin pr. år	13.500
Indgangsvægt, kg	33
Afgangsvægt, kg	106
FEsv pr. tilvækst	2,78
Gram råprotein pr. FEsv	147,2
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,62

- 9) Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som kg P ab dyr pr. slagtesvin x antal producerede slagtesvin må maksimalt være 6.908 kg P pr. år.

P ab dyr pr. slagtesvin skal beregnes ud fra følgende ligning:

$$(((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr. kg tilvækst}))$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligheden skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede slagtesvin pr. år	13.500
Indgangsvægt, kg	33
Afgangsvægt, kg	106
FEsv pr. tilvækst	2,78
Gram fosfor pr. FEsv	4,5
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,51

- 10) Der skal føres en logbog eller en produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- Antal producerede dyr
- Gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs- og afgangsvægt)
- Foderforbrug pr. kg tilvækst
- Det gennemsnitlige indhold af råprotein og fosfor pr. FEsv i foderblandingen

- 11) N og P ab dyr skal beregnes for slagtesvinene. På baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger skal N og P ab dyr beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder. Perioden skal svare til den periode, som gælder for beregning af type 2-korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet. Første periode skal derfor ligge inden for intervallet 15. september 2015 til 15. februar i 2017.

- 12) Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
- 13) Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst 5 år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- 14) Der skal benyttes fytase i foderblandingen.

4.3. Husdyrbrugets anlæg

Indretning og drift

- 15) Husdyrbruget godkendes til et maksimalt dyrehold på 13.500 slagtesvin i vægtintervallet 33-106 kg, svarende til 337,5 DE.

Dyrene skal opstaldes som anført i tabellen:

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Stald 1	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	5.800	145,0
2	Stald 2	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	2.900	72,5
3	Stald 3	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	4.800	120,0
I alt					337,5

Lugt

- 16) Stalde, anlæg og udenomsarealer m.v. skal renholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støv- og lugtgener uden for ejendommen.

Støj

- 17) Husdyrbrugets bidrag til støjniveauet må ikke overstige følgende grænseværdier, målt ved nabobeboelser.

Ugedag	Tidsinterval	Grænseværdi	Midlingstid
Mandag – fredag	Kl. 07.00-18.00	55 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Lørdage	Kl. 07.00-14.00	55 dB(A)	Ref. tid 7 timer
Lørdage	Kl. 14.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 4 timer
Søn- og helligdage	Kl. 07.00-18.00	45 dB(A)	Ref. tid 8 timer
Aften	Kl. 18.00-22.00	45 dB(A)	Ref. tid 1 timer
Nat	Kl. 22.00-07.00	40 dB(A)	Ref. tid ½ timer

Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser. Støjbelastningen er det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) målt eller beregnet i punkter

1,5 m over terræn. Referencetiden er det mest støjbelastede tidsrum i perioden.

Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj er velbegrundede, skal ejendommen for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt.

Almindelig kørsel med traktorer og andre maskiner er ikke omfattet af støjkravet.

Skadedyr

- 18) Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Driftsforstyrrelser og uheld

- 19) Bedriften skal indrettes og drives, så spild og andet ukontrolleret udslip af forurenende stoffer forhindres eller forebygges, og sådan at skadernes omfang begrænses, hvis der alligevel sker uheld. Ved uheld, der afstedkommer risiko for forurening af miljøet, skal beredskabet straks kontaktes via tlf. 112.
- 20) Der skal foreligge en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld. Beredskabsplanen skal kontrolleres/revideres mindst 1 gang om året, samt såfremt det viser sig nødvendigt. I tilfælde af uheld skal disse noteres særskilt i en logbog.
- 21) Beredskabsplanens indhold skal være tilgængelig og kendt af gårdens ansatte og øvrige som arbejder på ejendommen og udleveres til indsatsleder og miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende. Ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft skal personalet have adgang til en udgave af beredskabsplanen på et for dem forståeligt sprog.

Husdyrbrugets ophør

- 22) Ved husdyrbrugets ophør ryddes ejendommen for husdyrgødning, affald, døde dyr, spildevand, foder mv.

4.4. Husdyrbrugets arealer

Ejede og forpagtede arealer

- 23) Der må kun udbringes husdyrgødning på de arealer, der er vist på bilag 4.
- 24) Der kan vælges mellem følgende scenarier, hvor der årligt må udsprede x antal DE med et maksimalt indhold af fosfor og kvælstof.

Scenarie	Husdyr-gødning	DE	Fosfor kg P pr. år	Kvælstof kg N pr. år	Efter-afgrøder
1	Svinegylle	308,7	6.317	27.551	3 %
	Afgasset biomasse*	62	1.318	6.200	
	Minkgylle	77,8	2.489	8.558	
2	Svinegylle	370,7	7.635	33.751	3 %
	Minkgylle	77,8	2.489	8.558	
3	Svinegylle	308,7	6.317	27.551	-
	Afgasset biomasse*	7,5	159	750	
	Minkgylle	77,8	2.489	8.558	
4	Svinegylle	315,8	6.474	28.226	-
	Minkgylle	77,8	2.489	8.558	

* Udnyttelsesprocent på minimum 65 %

- 25) Udbringningsarealerne må ikke tilføres anden husdyrgødning, anden organisk gødning eller affald til jordbrugsformål end nævnt i vilkår 24.
- 26) Det skal fremgå entydigt i de enkelte gødningsregnskab om der er valgt scenarie 1, 2, 3 eller 4 med hensyn til maksimal indhold af kvælstof. Det skal kunne kontrolleres på tilsyn.
- 27) Mængden af fosfor, udbragt på arealerne i hvert planår, skal fremgå af markplanen og skal kunne kontrolleres på tilsyn.

Aftalearealer

- 28) Der kan i hvert planår afsættes 28,9 DE svinegylle til godkendte aftalearealer. De 28,9 DE svinegylle skal mindst indeholde 592 kg P og 2.580 kg N.

Kvælstof til overfladevand

- 29) Scenarie 1 og 2: På udbringningsarealerne skal der hvert år være 3 % efterafgrøder ud over det til en hver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler som gælder for de lovpligtige efterafgrøder.
- 30) Det skal fremgå entydigt i de enkelte gødningsregnskab om der er valgt scenarie 1 eller 2 med hensyn til efterafgrøder. Det skal kunne kontrolleres på tilsyn.

5 Husdyrbrugets anvendelse af BAT

For at sikre, at husdyrbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold, er det væsentligt at foretage en vurdering af anvendelsen af ressourcer og emission af forurenende stoffer fra produktionen. Et af miljøgodkendelseslovens hovedformål er, at det særligt skal tilsigtes at fremme anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder renere teknologi, således at ressourceforbruget og tabene af forurenende stoffer til omgivelserne bliver mindst mulig. BAT er således et bredt begreb, der for husdyrbrug omfatter alle anvendte teknikker og miljøteknologi til nedbringelse af forurening. Hvorvidt virksomheden lever op til kravet om anvendelse af BAT beror på en helhedsvurdering under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. Der skal således være en miljøeffekt af investeringen, der står i forhold til omkostningerne, for at anvendelsen af den miljøforbedrende teknik kan defineres som værende BAT, ligesom der skal tages hensyn til teknikkernes tekniske og praktiske egnethed som virkemiddel til nedbringelse af forurening. Endelig skal der ved vurderingen af hvad der i det konkrete tilfælde er BAT, tages hensyn til industrisektorens økonomiske muligheder.

5.1. BAT-niveau

Morsø Kommune har fastlagt et BAT- emissionsniveau på 5.231 kg N/år ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" – beregningen fremgår af nedenstående tabel.

Stald	Antal dyr	Dyretype	Gulvtype	Kg NH ₃ -N/dyr	Korrektion*	Kg NH ₃ -N/stald
1	5.800	Slagtesvin (33-106 kg)	Drænet gulv + spalter (33/67)	0,4	0,9685	2.247
2	2.900	Slagtesvin (33-106 kg)	Drænet gulv + spalter (33/67)	0,4	0,9685	1.124
3	4.800	Slagtesvin (33-106 kg)	Drænet gulv + spalter (33/67)	0,4	0,9685	1.860
Ammoniak-emission						5.231
I/T ansøgningen						5.224

* Ved afvigende indgangs- og afgangsvægt korrigeres kvælstof med følgende faktor:
 $((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times (13,777 + 0,1731 \times (\text{afgangsvægt} + \text{indgangsvægt}))) / 2852$

Ansøger overholder BAT-emissionsniveauet ved at foderforbruget reduceres til 2,78 FE pr. kg tilvækst.

Ansøger har ikke valgt andre teknologier, da udvidelsen sker i de eksisterende stalde og de vejledende krav er overholdt. De eksisterende stalde har drænet gulv og spaltegulv. Gyllekøling er fravalgt, da der er halmfyrd på ejendommen og det ikke økonomisk kan betale sig at etablere, og overskudsvarmen ikke vil kunne anvendes. Desuden har ansøger fravalgt luftrensning, da teknologien er for ustabil. Derudover er biologisk luftrensning og luftrensning med syre fravalgt på grund af at det vil kræve bygningsmæssige ændringer, samt at der er problemer med teknologien.

Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør 5.224 kg N/år.

Idet ammoniakemissionsniveauet for det ansøgte projekt er lavere end det fastlagte BAT-niveau, vurderer Morsø Kommune, at projektet lever op til BAT.

5.2. Management og egenkontrol

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT med hensyn til management: Træning og uddannelse af medarbejdere, samt registrering af vand-, energi- og foderforbrug.

På ejendommen bliver medarbejderen instrueret i bedriftens virke, samt deltager i uddannelses- og træningsprogrammer, relevante kurser og ERFA-grupper.

Der registreres forbrug af vand, energi og foder. Ansøger sørger desuden for løbende reparation og vedligeholdelsesprogrammer for bygninger og inventar.

Inden indsætning af nyt hold grise bliver ventilations- og varmeanlæg rengjort og funktionen kontrolleret. Ligeledes kontrolleres udfodringsanlægget og vandventilerne.

Der føres løbende kontrol med foderforbruget til svinene og daglig kontrol med evt. vand- og foderspild. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet

Morsø Kommune vurderer at der anvendes BAT med hensyn til management og egenkontrol under forudsætning af, at der føres driftsjournal iht. vilkår 4.

5.3. Energiforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Lavenergibelysning, naturlig ventilation, eftersyn og rengøring af ventilatorer samt temperatursyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation.

Der er ikke de helt store strømforbrugere på ejendommen, og der vil løbende blive udskiftet maskiner og lyskilde. Der vil i den forbindelse være fokus på energi-effektivitet og anskaffelsesomkostninger.

Der er et årligt elforbrug på ca. 290.000 kWh, som ikke forventes at stige. Diesel-forbruget er på ca. 26.600 liter pr. år og forventes ikke at stige. Stuehuset og staldene opvarmes af halmfyr. Der er et årligt forbrug af halm på ca. 300 bigballe, hvilket forventes at være uændret.

Ejendommen har desuden egen vindmølle med en årlig produktion på ca. 2.250.000 kWh.

Der stilles vilkår om en opgørelse over forbruget af el i en driftsjournal.

Morsø Kommune vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til energibesparende foranstaltninger.

5.4. Vandforbrug

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT: Iblødsætning af staldene inden vask, vask med højtryksrensere, brug af drikkestrug til opsamling af vandspild samt daglig inspektion og reparation af eventuelle lækager.

Dyrene drikker af drikkekopper eller ventiler placeret over spalterne. Sektionerne sættes i blød inden vask med et iblødsætningssystem med tænd/sluk ur, hvorefter at staldene vaskes. Iblødsætningen afkorter vasketiden, hvilket sparer vand. Overbrusningsanlægget styres af ventilationscomputeren.

Forbruget af vand forventes at ændre sig som det ses i tabellen nedenfor. Samlet set forventes der en lille stigning.

Type	Nudrift	Ansøgt
Drikkevand	7.100	7.600
Vask af stald og maskiner	375	375
I alt	7.475 m³	7.975 m³

For at sikre at BAT-niveauet opnås og fastholdes, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer samt en opgørelse over forbruget af vand i en driftsjournal.

Morsø Kommune vurderer, at der anvendes BAT med hensyn til vandforbrug.

5.5. Gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning

I henhold til BREF-dokumentet er det BAT

- at tilpasse gødningsmængden arealets størrelse og afgrødernes behov,
- at udsprede gødningen umiddelbart før afgrødernes maksimale vækst og optag af næringsstoffer forekommer,
- at undgå at sprede gødningen, når markerne er mættet med vand, er oversvømmet, frosne eller dækket af sne,
- ikke at tilføre gødning til stejlt hældende marker,
- ikke at tilføre gødning på arealer, der støder op til vandløb,
- at sprede gødning så at lugtgener mindskes,
- at opbevare gyllen i stabile beholdere eller gyllelagune med låg/plastikdække eller flydelag

Samtlige ovenstående punkter er implementeret i dansk lov.

Der udarbejdes mark- og gødningsplaner i henhold til dansk lovgivning, hvilket styrer anvendelsen og udbringningen af næringsstoffer på markerne. Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning.

Ved udbringning af husdyrgødning planlægges der i forhold til at opnå den højeste udnyttelsesprocent af kvælstoffet med hensyn til udbringningstidspunkt. Der køres ikke gylle ud på oversvømmede, vandmættede, frossen og snedækket jord, ligesom der heller ikke udbringes på stejle skrånninger. På sort jord nedfældes gyllen.

Størstedelen af gyllen udbringes med en slangeudlægger. Gyllen pumpes direkte fra gyllebeholderen, via en næsten 3 km slange, ud til gylleudlæggeren. Hermed undgås at vejene svines til og eventuelle lugtgener mindskes. Der er desuden lavet vejunderføringer, ved at nedgrave et jernrør under vejen, således at gylleudlæggeren kan nå ud til flere marker, uden at slangen er placeret over en vej.

Gyllen pumpes uafbrudt direkte til gylleudlæggeren, hvilket medfører mindre spildtid til transport samt mindre udgifter til dæk og brændstof.

En lille del af gyllen udbringes i foråret med gyllevogn.

Gylleudslusning foretages på hverdage indenfor normalt arbejdstid. Gylleudkørsel/transport planlægges udført på hverdage, hvor vejr- og vindforhold er gunstige i forhold til naboerne.

Flydende husdyrgødning opbevares i stabile gyllebeholdere, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er tætte og beskyttede mod tæring. Beholderne kontrolleres hvert 5. og 10. år af en autoriseret kontrollant. Derudover tømmes de stort set 1 gang årligt af hensyn til eftersyn og vedligeholdelse. Beholderne er overdækket med flydelaget og der føres logbog for flydelaget. Gyllen omrøres umiddelbart forud for udkørsel.

Der stilles vilkår om, at pumpning i mellem gyllebeholdere skal foregå under opsyn samt at spild skal opsamles.

Morsø Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, således at gødningsopbevaring, -håndtering og -udbringning ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

5.6. Foder

Ifølge referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anses følgende tiltag for at være BAT mht. foder: Anvendelse af foderplaner tilpasset dyrenes behov, foderanalyser samt mineralblandinger med lavt fosforindhold.

Der bruges hjemmeblandet vådfoder og fasefodring til alle grise. Fase fodring gør at fodret tilpasses dyrenes fysiologiske udvikling og behov. Der bruges fytase i alle foderblandinger. Efter høst udtages der kornprøver og blandingerne justeres efter proteinindhold. Opstår der problemer foretages der foderanalyser. Der tages analyser af indkøbt korn og alle foderkomponenter afvejes i foderblanderen.

Laden er indrettet med et korntørringsareal med beluftningsslanger samt foderanlæg og formalingsanlæg. Uden for laden er der en nedgravet tank til opbevaring af valle. Korn opbevares i indendørs silo i foderladen. Andre fodermidler opbevares i indendørs siloer i foderladen og på paller eller i sække.

For at overholde BAT-emissionsniveauet er foderforbruget reduceret til 2,78 FE pr. kg tilvækst. Der stilles derfor vilkår til den totale mængde N ab dyr pr. år.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledninger om emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af BAT fastlægges følgende emissionsgrænseværdien for fosfor for husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer) omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 12:

Slagtesvin: 20,5 kg P pr. DE ab lager

Emissionsgrænseværdien for fosfor, for det aktuelle projekt, må maksimalt være 20,5 kg P pr. DE ab lager x 337,5 DE, svarende til 6.919 kg P i alt.

I ansøgningen er fosforemissionen på 6.908 kg P og dermed er BAT med hensyn til fosfor overholdt.

For at overholder BAT er fosfor i fodret reduceret til 4,5 gram P pr. FE. Der stilles vilkår til den totale mængde P ab dyr pr. år.

Der anvendes foder tilsat fytase og for at sikre, at det også benyttes fremover, er der stillet vilkår.

Det vurderes på den baggrund, at det ansøgte lever op til BAT med hensyn til fodring, og at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille yderligere vilkår om anvendelse af BAT på foderområdet.

6 Husdyrbrugets anlæg

6.1. Lokalisering og landskabsvurdering

Ejendommen ligger i et område der i kommuneplanen 2013-2025 er udpeget til landskabeligt vedligeholdelsesområde, hvor udviklingen, og deraf følgende forandringer, herunder nyt byggeri, tekniske anlæg og ændret arealanvendelse, skal indpasses i den eksisterende karakter under hensyntagen til landskabets vedligeholdelsesmæssige tilstand og uforstyrrelighed.

En hensigtsmæssig placering af husdyrbrug og udformning af byggeri og anlæg, er afgørende for såvel erhvervet som for omgivelserne.

Da der ikke sker ændringer af det eksisterende anlæg, vurderes udvidelsen ikke at have indflydelse på de landskabelige værdier, de kulturhistoriske, naturmæssige, geologiske og rekreative værdier i området.

Generelle lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrgodkendelsesloven

Etablering af anlæg samt udvidelse og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE, der medfører forøget forurening er jf. § 6 i Lov om miljøgodkendelsen m.v. af husdyrbrug ikke tilladt indenfor:

- Et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde, eller i en afstand mindre end 50 m herfra. Nærmeste byzone ligger ved Vils mere end 2 km nordvest for ejendomme og nærmeste sommerhusområde ligger endnu længere væk.
- Et område i landzone, der er lokalplanlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende, eller i en afstand mindre end 50 m herfra. Det nærmeste lokalplanlagte område til boligformål ligger mere end 2 km nordvest for ejendommen ved Vils.
- En afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse. Nærmeste nabobeboelse er Asselsvej 93, der ikke er registreret som landbrug, og ligger ca. 180 m fra ejendommen.

Afstandskravene i husdyrgodkendelseslovens § 6 er overholdt. Det er ikke vurderet, hvor vidt de generelle afstandskrav jf. § 8 i husdyrgodkendelsesloven er overholdt, da der ikke bygges nye anlæg.

6.2. Indretning og drift

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående skema samt situationsplanen (bilag 1).

Udvidelsen af dyreholdet sker i de eksisterende stalde.

Nudrift

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Stald 1	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	5.430	124,5
2	Stald 2	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	2.715	62,2
3	Stald 3	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	4.525	103,7
I alt					290,4

Ansøgt drift

Nr.	Staldafsnit	Staldsystem	Dyr	Antal	DE
1	Stald 1	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	5.800	145,0
2	Stald 2	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	2.900	72,5
3	Stald 3	Drænet gulv + spalter (33/67)	Slagtesvin (33-106 kg)	4.800	120,0
I alt					337,5

6.3. Lugt

Husdyrgodkendelse.dk har lavet en beregning af lugten efter henholdsvis den nye lugtvejledning og FMK-vejledningen. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger. Nedenstående skema viser at beskyttelsesniveauet for lugt er overholdt.

Område	Beregningsmodel	Samlet ukorrigeret	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Genekriterie overholdt
Eksisterende eller fremtidig byzone	Ny	918,3	0,0	0,0	0,0	1)
Samlet bebyggelse	Ny	706,2	0,0	0,0	0,0	1)
Enkelt bolig	Ny	363,0	290,4	290,5	264,9	2)

- 1) Genekriterie overholdt. Ingen nabobeboelser/byzone indenfor 1,2 gange geneafstand
- 2) Genekriterie overholdt. Korrigeret geneafstand kortere end eller lig med geneafstand i nudrift, og vægtet gennemsnitsafstand længere end 50 % af korrigeret geneafstand

I forbindelse med den daglige drift tages følgende hensyn for at begrænse lugtgenerne for omkringboende:

- Der er fokus på god staldhygiejne.
- Omrøring af gyllebeholderne starter lige inden udbringning.

For at begrænse lugtgenerne stilles der vilkår om,

- at stalde, anlæg og udenomsarealer m.v. skal renholdes, så der ikke kan opstå væsentlige støv- og lugtgener uden for ejendommens grund.

Morsø Kommune vurderer, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til omkringboende med det stillede vilkår.

6.4. Støj

De væsentligste støjkilder er: støj fra transporter til og fra husdyrbruget, flytning af slagtesvin, færdsel med traktor og ventilationen.

Transporter til og fra ejendommen, herunder ind- og udlevering af slagtesvin, foregår primært i dagtimerne. I højsæsonen for markarbejde kan der forekomme kørsel uden for normalarbejdstid. Naboer vil normalt ikke bemærke støj fra ventilationen, mens støj fra traktorer forekommer kortvarigt.

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Under forudsætning af at vilkåret overholdes vurderer Morsø Kommune, at der tages tilstrækkeligt hensyn til omgivelserne.

6.5. Lys

Der er ikke lys i stalden om natten og der er ingen udendørsbelysning udover ved indgangen til beboelsen.

Det vurderes, at der tages tilstrækkeligt hensyn til omkringboende og de landskabelige værdier.

6.6. Skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

For at bekæmpe fluer, rotter og mus sørger ansøger for at ejendommen holdes rydelig. Vegetation langs bygninger fjernes og huller/rørgennemføringer repareres. Døre/porte holdes så vidt muligt lukket. Korn opbevares i laden mens foder i sække opbevares på paller. Der gøres grundigt rent i staldene mellem hvert hold og der foretages daglig rengøring af inventar. Fluer bekæmpes med rovfluer.

Husdyrbruget benytter en abonnementsaftale i forbindelse med bekæmpelse af rotter.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

For i fremtiden også at sikre naboer, vil der blive stillet vilkår om fortsat at bekæmpe fluer i overensstemmelse med retningslinjerne fra statens skadedyrslaboratorium.

6.7. Støv

Der kan forekomme støv i forbindelse med transport på grusveje og pladser, foderfremstilling, ventilationsluft samt ved kornhøst og fyldning af siloer. For at begrænse generne fra støv, opbevares korn i siloer og foderet fremstilles i en lukket bygning.

Det vurderes, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

6.8. Transport

Størstedelen af transporterne er af gylle, foder og afhentning af dyr. Antallet af transporter forventes som det ses i tabellen nedenfor.

Transporter	Nudrift	Ansøgt
Transport af foder	52	52
Ind- og udlevering af slagtesvin	130	130
Afhentning af døde dyr	52	52
Kørsel med husdyrgødning	42	42
Levering af brændstof	15	15
Afhentning af affald	4	4
I alt	295	295

Antallet af transporter vurderes ikke til at stige fra nudrift til ansøgt. Udvidelsen sker i eksisterende bygninger og transporter af foder og ind/udlevering af grise vurderes til det samme.

Medarbejdernes transport til og fra arbejde, og transport i forbindelse med markarbejdet er ikke medregnet i ovenstående. Antallet af disse transporter forventes at være uændret. Transporterne forventes at foregå indenfor normal arbejdstid. Markarbejde og korntransport i høst kan også foregå aften eller weekend.

Der benyttes slangeudlægger til udbringning af stor set alt husdyrgødning, hvilket reducerer antallet af transporter til og fra ejendommen.

Det er Morsø Kommunens vurdering, at transporterne ikke vil virke væsentligt generende i lokalområdet. Der stilles ingen vilkår.

6.9. Spildevand

Spildevand fra produktionen udgøres af vaskevand og sanitært spildevand fra stuehus og stalden. Vaskevand fra stalden ledes til gyllebeholder. Mængderne er indregnet i kapacitetsberegningen.

Sanitært spildevand fra stuehus og stald bliver koblet på det offentlige kloaksystem i sommeren 2015. Tagvand fra driftsbygningerne ledes ud på jorden som overfladevand, som ledes videre til jorden vest for ejendommen samt søen syd for ejendommen.

Det vurderes, at spildevandsforholdene er forsvarlige og der stilles derfor ingen vilkår.

6.10. Gødningsopbevaringsanlæg

På Asselsvej 90 er der følgende 4 gyllebeholdere:

	1	2	3	4
Volume m³	900	2.058	3.400	3.400
Etableringsår	1988	1992	2003	2002
Beholderkontrol	2013	2013	2013	2013
Gyllealarm	Ja	Ja	Nej	Nej

Gyllebeholder 1 og 2 er placeret mindre end 100 meter fra en sø over 100 m², og er derfor udstyret med en gyllealarm og skal have beholderkontrol hvert 5 år. Gyllebeholder 3 er placeret ca. 500 m vest for ejendommen, mens gyllebeholder 4 er placeret på matrikel 7b Ljørslev By, Ljørslev ca. 950 m sydøst for ejendommen.

I kapacitetsopgørelsen – bilag 2 – er der redegjort for tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Der stilles ingen vilkår.

6.11. Affald

Døde dyr afhentes af DAKA, som afhenter ugentligt eller efter behov. De døde dyr placeres i en kasse lavet af fundablokke med en sidehøjde på 1½ m. Placering kan ses på situationsplanen (bilag 1).

Der er en container til brandbart affald, der tømmes efter aftale med renovationsfirmaet. Medicinrester, tomme medicinflasker, kanyler, lysstofrør og batterier afleveres til kommunal modtagestation. Der opbevares ikke spildolie på ejendommen.

Ansøger skal til enhver tid efterleve reglerne i bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr², samt håndtere og bortskaffe affald i overensstemmelse med kommunens regulativer. Det anses derfor ikke for nødvendigt at stille vilkår om opbevaring og bortskaffelse af affald eller døde dyr.

6.12. Kemikalier og pesticider

Der opbevares pesticider og kemikalier i aflåst skab jf. situationsplan og en maksimal mængde på henholdsvis 50-100 liter og 50 liter. Der bruges og opbevares veterinær medicin samt mindre mængder rengøringsmidler.

Det vurderes, at pesticider og andre kemikalier håndteres på ejendommen uden risiko for forurening af omgivelserne, og der stilles ingen vilkår.

6.13. Olie og brændstof

På ejendommen er der 2 dieseltanke, som lejes ved Møllerup Mølle. Tankene er placeret i henholdsvis maskinhus og foderlade på beton.

Fyrings- og dieselolie opbevares i overensstemmelse med Olietanksbekendtgørelsen. Der stilles derfor ikke vilkår til olie- eller brændstofopbevaringen.

² Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde dyr nr. 558 af 1. juni 2011

6.14. Driftsforstyrrelser og uheld

Den største risiko for omgivelserne er uheld med gylle. Enten sprængning af beholder eller uheld i forbindelse med håndtering af gylle. Endvidere kan der ske uheld ved pumpning af gylle fra staldanlæg til fortank. Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld:

- Gyllebeholderne er uden pumpe.
- Inden overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholderne tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderne.
- Pumpning af gylle fra gyllebeholder sker under opsyn.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld. Se bilag 3.

Ved udbringning af gyllen benyttes en slangeudlægger. Gylleudlæggeren er bemanded og udstyret med en fjernbetjening, der kan stoppe pumpen ved gyllebeholderen. Hvis trykket i slangen falder, bliver der udløst en alarm i gylleudlæggeren, hvorefter pumpen kan slukkes ved hjælp af fjernbetjeningen.

Det vurderes på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning. Der stilles imidlertid vilkår om, at alarmcentralen skal alarmeres, hvis der sker et uheld. Der stilles desuden vilkår om, at beredskabsplanen skal opdateres, være tilgængelig og kendt af de ansatte, samt ved anvendelse af udenlandsk arbejdskraft oversættes til, i et for dem forståeligt sprog.

6.15. Ammoniak fra anlægget

Det generelle ammoniakreduktionskrav

Kravet til begrænsning af ammoniakfordampningen opfyldes ved at foderforbruget reduceres til 2,78 FE pr. kg tilvækst.

Beskyttelsesniveau for ammoniak på naturområder

Nærmeste kategori 1-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper inden for Natura2000-områder, jf. husdyrgodkendelseslovens § 7, ligger over 7 km fra ejendommen. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at totaldepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger det mest skærpede krav om maksimal totaldeposition på 0,2 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 2-natur, som omfatter ammoniakfølsomme naturtyper uden for Natura2000-områder, jf. husdyrgodkendelseslovens § 7, ligger ca. 920 meter øst for ejendommen. Det drejer sig om et overdrev. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at der ikke sker en merbelastning samt at totaldepositionen er 0,2 kg N/ha/år. Området er besigtigede den 12. marts 2015. Der er tale om et overdrev i fin kvalitet, især i den østlige del. Der er ikke registreret særlige indikatorarter for henholdsvis surt- og kalkoverdrev. Tålegrænsen fro overdrev ligger i intervallet 10-25 kg N/ha/år. Baggrundsbelastningen er senest i 2009 opgjort til 16 kg N/ha/år. Ved en baggrundsbelastning på 16 kg N/ha/år vurderes en samlet belastning på 0,2 kg N/ha/år ikke at udgøre en trussel for naturtilstanden i overdrevet.

Nærmeste kategori 3-natur, ligger ca. 1.400 m sydøst for ejendommen og er en mose. Kategori 3-natur omfatter øvrige ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af kategori 1 eller 2. Det er bl.a. heder, moser og overdrev omfattet af NBL § 3 og ammoniakfølsomme skove. Der er foretaget en ammoniakdepositionsberegning på dette område, som viser at merdepositionen fra husdyrbruget ikke overstiger de lovmæssige 1,0 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er derfor overholdt.

Ammoniakdeposition på Natura2000-områder

Det nærmest liggende Natura2000-område ligger over 7 km sydvest for ejendommen, og er EU fuglebeskyttelsesområde nr. 27: Glomstrup Vig, Agerø, Munkholm og Katholm Odde, Lindholm og Rotholme og Habitatområde nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition er overholdt, hvilket er beskrevet i afsnittet ovenfor.

Morsø Kommune finder på baggrund heraf, at det ansøgte projekt isoleret set ikke via ammoniakfordampning kan få negativ indvirkning på området, herunder på arterne og naturtyperne, som området er udpeget for at beskytte.

Den lokale baggrundsbelastning i området er opgjort til 16 kg N/ha/år.

Morsø Kommune vurderer desuden, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for Natura2000-området som følge af ammoniakemission. Det forventes, at baggrundsbelastningen, vil falde de kommende år som følge af lovgivningsmæssige tiltag til begrænsning af ammoniakemission.

Morsø Kommune konkluderer på baggrund af ovenstående, at det ikke i henhold til habitatbekendtgørelsen er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering i forhold til ammoniakpåvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder som følge af ammoniakfordampning fra anlægget.

6.16. Husdyrbrugets ophør

Ved ophør af husdyrproduktionen vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig stand. Anlægget vil blive tømt for dyr og gødning. Rester af kemikalier, affald og andet materiel vil blive bortskaffet efter Morsø Kommunes affaldsregulativ.

Det vurderes, at der er taget tilstrækkelige hensyn til forureningsfare og gener ved ophør. Dette fastholdes ved vilkår 22.

7 Husdyrbrugets arealer

7.1. Ejede og forpagtede arealer

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør i alt 320,3 ha, hvoraf ca. 162,2 ha er ejede arealer og de øvrige ca. 158,1 ha er forpagtede. Arealerne fremgår af bilag 4 og 5.

Der er forpagtet arealer af:

- 1) Susanne Holm, Højris 12, 7900 Nykøbing M
- 2) Tommy Nielsen, Blåmosevej 4, 7900 Nykøbing M
- 3) Ejler og Henning Hangaard Andersen, Asselsvej 64, 7900 Nykøbing M
- 4) Harald Larsen Krog, Kjeskærvej 3, 7900 Nykøbing M
- 5) Tommy Jensen, Fredsøvej 58, 7900 Nykøbing M
- 6) Niels Frederik Odgaard, Asselsvej 81, 7900 Nykøbing M
- 7) Niels Otto Skjærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M
- 8) Leif Christian Larsen, Asselsvej 92, 7900 Nykøbing M
- 9) Torkil Fredlev Hansen, Asselsvej 94, 7900 Nykøbing M
- 10) Helle Frostholt Skærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M

Ansøger ønsker en fleksibel godkendelse og der er derfor lavet 4 scenarier.

Scenarie 1

Ansøger ønsker at modtage 77,8 DE minkgylle og 62 DE afgasset biomasse, samt afsætte 28,9 DE svinegylle til aftalearealer.

Udbringningsarealerne godkendes til at modtage:

- 308,7 DE svinegylle med et maksimalt indhold af fosfor på 6.317 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 27.551 kg N/år.
- 77,8 DE minkgylle med et maksimalt indhold af fosfor på 2.489 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 8.558 kg N/år.
- 62 DE afgasset biomasse med et maksimalt indhold af fosfor på 1.318 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på 6.200 kg N/år.

De 448,45 DE udbringes med 1,4 DE pr. ha.

Scenarie 2

Ansøger ønsker at modtage 77,8 DE minkgylle og 62 DE svinegylle, samt afsætte 28,9 DE svinegylle til aftalearealer.

Udbringningsarealerne godkendes til at modtage:

- 370,65 DE svinegylle med et maksimalt indhold af fosfor på 7.635 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 33.751 kg N/år.
- 77,8 DE minkgylle med et maksimalt indhold af fosfor på 2.489 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 8.558 kg N/år.

De 448,45 DE udbringes med 1,4 DE pr. ha.

Scenarie 3

Ansøger ønsker at modtage 77,8 DE minkgylle og 7,5 DE afgasset biomasse, samt afsætte 28,9 DE svinegylle til aftalearealer.

Udbringningsarealerne godkendes til at modtage:

- 308,7 DE svinegylle med et maksimalt indhold af fosfor på 6.317 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 27.551 kg N/år.
- 77,8 DE minkgylle med et maksimalt indhold af fosfor på 2.489 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 8.558 kg N/år.
- 7,5 DE afgasset biomasse med et maksimalt indhold af fosfor på 159 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på 750 kg N/år.

De 393,95 DE udbringes med 1,23 DE pr. ha.

Scenarie 4

Ansøger ønsker at modtage 77,8 DE minkgylle og 7,1 DE svinegylle, samt afsætte 28,9 DE svinegylle til aftalearealer.

Udbringningsarealerne godkendes til at modtage:

- 315,8 DE svinegylle med et maksimalt indhold af fosfor på 6.474 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 28.226 kg N/år.
- 77,8 DE minkgylle med et maksimalt indhold af fosfor på 2.489 kg P/år og et maksimalt indhold af kvælstof på henholdsvis 8.558 kg N/år.

De 393,95 DE udbringes med 1,23 DE pr. ha.

Til alle scenarier stilles der vilkår til overholdelse af maksimalt indhold af fosfor og kvælstof, samt til at det skal kunne dokumenteres og dokumentationen kunne fremvises for tilsynsmyndigheden. Desuden sættes der til alle scenarier vilkår om, at det skal fremgå entydigt i de enkelte gødningsregnskab om der er valgt scenarie 1, 2, 3 eller 4.

7.2. Aftalearealer

Der er indgået en aftale om afsætning af 28,9 DE svinegylle til Tommy Nielsen, Blåmosevej 4, 7900 Nykøbing M (CVR nummer 17400770). De 20,7 ha aftalearealer ligger i nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsplanlagt område. Der skal derfor laves en § 16-godkendelse.

7.3. Kvælstof til grundvand

Omkring 283 ha af det samlede ejede og forpagtede areal til udbringning af husdyrgødning, ligger helt eller delvis inden for hvad der betegnes som nitratfølsomme indvindingsområder.

Der er foretaget en zonerings (statslig kortlægning) af det nitratfølsomme indvindingsområde, men der er ikke udarbejdet en indsatsplan for området.

Godkendelsen skal som minimum fastsætte vilkår om, at der ikke må ske en merbelastning, det vil sige en øget udvaskning af nitrat fra rodzonen, hvis udvaskningen fra rodzonen overstiger 50 mg nitrat pr. liter i ansøgt drift. Da der er foretaget en zonerings af det nitratfølsomme indvindingsområde, kan der ikke

fastsættes vilkår, der er mere skærpente end en nitratudvaskning, der svarer til udvaskningen fra et planteavlbrug med standard planteavlssædskifte.

Der er foretaget en beregning af nitratudvaskningen fra rodzonen fra de 283 ha udbringningsarealer, der ligger inden for det nitratfølsomme indvindingsområde. Beregningerne for markerne, for alle 4 scenarier, kan ses i bilag 6, 7, 8 og 9.

Nitratkoncentrationen i ansøgt drift er, i alle scenarier, større end 50 mg nitrat pr. liter, men der er ingen merbelastning og den overholder dermed kravet.

Arealer, som ikke ligger i nitratfølsomt indvindingsområder, vurderes at være robuste i forhold til nitratudvaskning. Morsø Kommune vurderer sammenfattende, at godkendelsen ikke vil have nogen negativ indflydelse på grundvandskvaliteten i området. Der stilles derfor ingen vilkår.

7.4. Kvælstof til overfladevand

Hvis udbringningsarealer ligger inden for områder der er udpeget som nitratklasse 1, 2 eller 3, er der krav om at nitratudvaskningen fra udbringningsarealerne skal begrænses ved at nedsætte husdyrtrykket, og/eller ved at nedsætte nitratudvaskningen fra rodzonen ved hjælp af f.eks. ekstra efterafgrøder eller nedsat kvælstofnorm.

Nitratklasserne er udpeget på baggrund af, hvilke Natura2000-vandområder der er særligt sårbare overfor kvælstofudledning, samt hvilke afstrømningsoplande, der pga. nedsat nitratreduktionspotentiale er i størst risiko for at belaste et Natura 2000-vandområde med udvasket nitrat fra udbringningsarealerne.

Omkring 80 ha af arealerne til udbringning af husdyrgødning ligger i nitratklasse 3.

Størstedelen af arealerne afvander til "Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund", mens resten afvander til "Vest for Mors". Dette giver anledning til kvælstofstilførelse til Natura2000-området nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agersø. Udpegningsgrundlaget og beskrivelse, jf. basisanalysen, fremgår af bilag 10.

Afskæringskriterier

Miljøstyrelsen har fastlagt afskæringskriterier for skadevirkning af nitratudvaskning til overfladevand. Afskæringskriterierne kan ses her:

<http://www2.mst.dk/wiki/Husdyrvejledning.Default.aspx>

Afskæringskriterierne punkter er gennemgået i det nedenstående for arealerne. Punkt 2b er ikke relevant, da "Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund" og "Vest for Mors" ikke er karakteriseret som et lukket bassin eller som et meget lidt eutrofieret vandområde.

Pkt. 1: Projektet i kumulation med andre planer og projekter

Da der ikke har været et stigende dyretryk i "Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund" og "Vest for Mors", så er der ingen krav om at udvaskningen ikke må overstige den mængde kvælstof, der udvaskes fra et planteavlbrug.

Udvaskningen fra DEreel er lig med udvaskningen fra DEmax, og beskyttelsesniveauet for nitratudvaskning til overfladevand er derfor overholdt. Dette overholdes i scenarie 1 og 2 ved 3 % ekstra efterafgrøder og i scenarie 3 og 4 ved at reducere mængden af udbragt husdyrgødning. Der sættes vilkår til de ekstra efterafgrøder.

Morsø Kommune har ikke kendskab til andre nye kilder, der ikke stammer fra husdyrproduktionen, der har betydet en stigning i nitratudvaskningen i oplandet til "Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund" og "Vest for Mors".

Pkt. 2a: Projektet i sig selv

Det enkelte husdyrbrug må ikke bidrage med mere end 5 % af den samlede nitratudvaskningen til "Kaas Bredning, Venø Bugt og Sallingsund" og "Vest for Mors". Ifølge forarbejdet til Vandplan 2010-2015 for Hovedvandopland 1.2 Limfjorden, var den årlige gennemsnitlige nettotilførsel af kvælstof til Limfjorden i årene 2005 – 2009 på 11.454,7 tons. For at kunne påvirke med 5 % af denne mængde, skal et husdyrbrug altså bidrage med 573 tons N/år.

Ansøgningsskemaets beregninger viser, at den samlede mængde kvælstof, der udvaskes på husdyrbrugets arealer er maksimalt 22,8 ton i ansøgt drift. Afskæringskriteriet er dermed overholdt.

På den baggrund vurderer Morsø Kommune, at nitratudvaskningen, fra arealerne og fra andre planer og projekter, ikke er væsentlig for miljøtilstanden.

7.5. Fosfor

Beskyttelsesniveauet (krav til fosforoverskud) i forhold til fosfor gælder for arealer, der ligger inden for områder, der afvander til Natura2000-områder, der er overbelastede med fosfor. Derudover må fosforudledningen af arealerne ikke overstige det niveau, som fremkommer ved maksimalt lovligt harmonitryk. "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agersø" er et Natura2000-område der er overbelastede med fosfor

Omkring 21,8 ha af arealerne til udbringning ligger i fosforklasse 3.

Husdyrgodkendelseslovens generelle beskyttelsesniveau for fosfor er overholdt. Morsø Kommune har lavet en konkret vurdering af arealerne, og vurderer at der ikke er belæg for at skærpe beskyttelsesniveauet i forhold til fosforoverskud.

Morsø Kommune vurderer, at der i øvrigt ikke er risiko for at der vil ske tab af fosfor fra udbringningsarealerne via overfladeafstrømning, erosion i vandløb og grøfter, eller via tab gennem makroporer i jorden.

Arealerne omfatter ikke områder, der skrånede i en sådan grad mod vandløb, at der er risiko for direkte belastning af "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agersø" gennem overfladeafstrømning af husdyrgødning.

Sammenfattende vurderer Morsø Kommune, at projektet ikke isoleret set eller i kumulation med andre projekter gennem fosfortab fra arealerne vil kunne påvirke de arter og naturtyper, der indgår i udpegningsgrundlaget i Natura2000-området "Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agersø".

7.6. Ammoniakfordampning fra udbringningsarealerne

Udspredding af husdyrgødning vil give anledning til ammoniakfordampning, der kan påvirke omkringliggende naturarealer betydeligt. I hvor høj grad naturområdet påvirkes afhænger af udbringningsteknikken, og størrelsen på udspreddingsarealet. Markarealets placering i forhold til naturområdet og dominerende vindretning har også stor betydning for ammoniakdepositionen på naturområdet.

Naturpåvirkningen kan opdeles i tre scenarier i forhold til udbringningsteknikken: værste, gennemsnitlige og bedste. Udlægning af gylle med slanger vil give anledning til en markant højere ammoniakfordampning end nedfældning, ligesom udlægning om foråret vil give anledning til en markant højere fordampning tidligt om foråret end i løbet af sommeren, hvor afgrøderne er i vækst.

Selv ved værst mulig udbringningsteknik vil ammoniakfordampning fra husdyrgødning ikke kunne give anledning til en ammoniakdeposition på mere end 0,3 kg N/ha/år ca. 250 meter fra udspreddingsarealet, jf. Skov- og Naturstyrelsens bufferzonerapport fra 2004. Morsø Kommune vurderer derfor, at det kun vil være relevant at vurdere på ammoniakpåvirkning af arealer der ligger indenfor 250 meter fra ammoniakfølsomme naturområder i Natura 2000 områder.

Det ansøgte projekt medfører ikke ændringer i arealdriften og giver derfor som udgangspunkt ingen merbelastning. Morsø Kommune vurderer derfor, i henhold til afskæringskriterierne i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, at det kun er relevant at foretage konsekvensvurdering på naturområder der omfattes af husdyrgodkendelseslovens § 7 (kategori 1 og 2 natur), da der jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 kun kan stilles krav til merbelastning og ikke totalbelastning for kategori 3 natur.

Udbringningsarealerne er beliggende udenfor beskyttede naturområder. Mark nr. 8-0, 9-0 og 32-0 ligger imidlertid indenfor 250 meter fra til et beskyttet overdrev.

Der udbringes svine- og minkgylle, lige meget hvilket scenarie der vælges, med et dyretryk på 1,4 eller 1,23 DE pr. ha, mens der udbringes afgasset biomasse ved valg af scenarie 1 eller 3. Afgasset gylle er karakteriseret ved en lav viskositet, og trænger derfor hurtigere ned i jorden, med lavere ammoniakfordampning til følge, end ved ubehandlet gylle. Morsø Kommune vurderer, at emission af ammoniak fra udbringning af svine- og minkgylle med 1,4 eller 1,23 DE pr. ha, svarer til den bedst mulige udbringningspraksis, jf. Skov- og Naturstyrelsens bufferzonerapport fra 2004. Det vil sige, at uanset markstørrelse, vil emissionen fra de tilgrænsende marker ikke give anledning til en deposition der overskrider de fastsatte beskyttelsesniveauer. Det vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at stille skærpede vilkår til udbringning af flydende husdyrgødning på ejendommens udspreddingsarealer.

8 Bilag IV-arter

Medlemslandene i EU skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for eller uden for et af de udpegede habitatområder. Det indebærer for dyrearternes vedkommende blandt andet, at yngle- og rasteområde ikke må beskadiges eller ødelægges, og for planternes vedkommende blandt andet, at arterne ikke må indsamles, plukkes eller ødelægges. Disse arter fremgår af direktivets Bilag IV.

De arter der har kendte levesteder på Mors er strandtudsens og odderen.

Odderen

Odderen er territoriehævdende og kræver op til 10 km vandløbslængde, med relativt uforstyrrede krat, røskovsområder eller lignende til yngleområde og skjulested. Den har brug for mindre vandløb og grøfter til vandringer mellem fødesøgningsområderne og spredning. De største trusler for odderen er trafikdrab, hårdhændet vedligeholdelse af vandløb samt forstyrrelser på ynglestedet.

Der er over 3 km til den nærmeste positive registrering af odderen. Driften af arealerne der grænser op til naturområder ændres ikke, og det vurderes derfor, at projektet ikke vil påvirke odderen og dens leveforhold væsentligt.

Strandtudsens

Strandtudsens foretrækker vandhuller, der kun findes i kortere periode. Det kan for eksempel være vandhuller med lavt vand, der tørrer ud i løbet af sommeren. Dens vigtigste ynglevandhuller er mange steder nøgne søer i grusgrave. Den kan imidlertid også findes langs større, næringsfattige søer med spredt og tynd røskov. Strandtudsens er igennem de sidste 20 år gået betydeligt tilbage i antal. Dette kan skyldes at dens ynglevandhuller drænes, gødsugning gør bevoksning høj og tæt omkring vandhullet og de steder den jager, samt at de dræbes af biler fordi de ofte søger føde på steder uden bevoksning for eksempel på grus- og asfaltvej.

Der er ikke registreret strandtudser i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne. Ammoniakfordampning og udvaskning foranlediget af anvendelsen af arealerne vurderes ikke at have negativ indflydelse på strandtudsens levesteder og fødesøgningssteder. Eftersom arealerne i forvejen anvendes til udspreddning af husdyrgødning vurderes det, at der ikke vil ske en forøget tilgroning af vandhuller som følge af den ansøgte arealanvendelse.

Andre arter

Det kan ikke udelukkes, at der findes andre arter, der er listet på Habitatdirektivets Bilag IV i nærheden af bedriften. Enkelte dyrearter omfattet af habitatdirektivets Bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på egnen omkring udspreddningsarealerne. På baggrund af Faglig Rapport nr. 322 fra DMU og kommunens kendskab til området vurderes det at være markfirben, spidssnudet frø og stor vandsalamander.

Markfirbenet er udbredt pletvist over det meste af landet. Markfirbenet træffes på steder med bar og løs, gerne sandet jord. Det kan være heder, klitter overdrev,

råstofgrave, stengærder og på vej- eller jernbaneskråninger. Det er sandsynligt at markfirbenet lever i overdrevet øst for ejendommen, men det vurderes at, udbringningsarealerne ikke er potentielle levesteder og projektet derfor ikke vil påvirke markfirbenet.

Morsø Kommune vurderer sammenfattende, at udvidelsen af husdyrbruget ikke giver anledning til beskadigelse eller ødelæggelse af yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne.

9 Alternative muligheder

Ansøger har ikke beskrevet andre alternativer til det ansøgte projekt end 0-alternativet og har således vurderet at der ikke findes øvrige alternative muligheder for udvidelsen af ejendommen. Alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret og anlægget og arealerne ikke vil blive reguleret mht. ammoniak, udvaskningen af næringsstoffer, affald, lugt og støj m.m. som er hensigten med husdyrloven. Dvs. at der hverken vil blive brugt foderoptimering, indført BAT, stillet vilkår til renere teknologi eller udvikling af arbejdspladser.

Morsø Kommune vurderer, at såfremt der skal opretholdes en rentabel svineproduktion på ejendommen med de arbejdspladser og den økonomiske udvikling der følger deraf, vil det være hensigtsmæssigt at godkende en udvidelse på ejendommen. Udvidelsen vil medføre en mere rentabel produktion, og give bedre muligheder for at investere i miljøforbedrende teknikker. Det er Morsø Kommunes vurdering, at der ved effektivering af denne miljøgodkendelse er valgt det alternativt der overordnet set muliggør en rentabel og fremtidssikret produktion, der ikke tilsidesætter hensynet til miljøet.

10 Offentliggørelse

Foroffentlighed

Ansøgningen blev annonceret på Morsø Kommunes hjemmeside den 13. februar 2015.

Nabo-/partshøring

Et udkast til godkendelse har været fremsendt til ansøger, naboer/omkringboende og sagens parter, herunder ejere af ejendomme inden for lugtkonsekvenszonen på 839 meter, i 6 uger.

Naboer:

- Michael Damkjær, Asselsvej 70, 7900 Nykøbing M
- Egon Bransholm, Asselsvej 72, 7900 Nykøbing M
- Lone Dahl Rahbæk, Gammel Landevej 49, 7900 Nykøbing M (ejer af Asselsvej 74)
- Kim Dahl Rahbæk, Sundhøj 20 A, 7870 Roslev (ejer af Asselsvej 74)
- Vagn Jørgensen, Asselsvej 83, 7900 Nykøbing M
- Jacob Jørgensen, Asselsvej 83, 7900 Nykøbing M
- Janne Løgager Hansen, Asselsvej 85, 7900 Nykøbing M
- Susan Simonsen, Asselsvej 87, 7900 Nykøbing M
- Jan Mikkelsen, Asselsvej 87, 7900 Nykøbing M
- Niels Otto Skjærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M
- Helle Frostholt Skjærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M
- Cecilie Frostholt Skjærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M
- Hans Jørgen Møller Hansen, Asselsvej 95, 7900 Nykøbing M
- Marian Bjørnholdt Mikkelsen, Asselsvej 95, 7900 Nykøbing M
- Bodil Møller Laustsen, Romerdammen 2, 7990 Øster Assels (ejer af Asselsvej 97)
- Niels Peter Berntsen, Blåmosevej 3, 7900 Nykøbing M
- Susanne Østergaard Berntsen, Blåmosevej 3, 7900 Nykøbing M
- Alexander Østergaard Berntsen, Blåmosevej 3, 7900 Nykøbing M
- Tommy Nielsen, Blåmosevej 4, 7900 Nykøbing M
- Lone Østergaard Nielsen, Blåmosevej 4, 7900 Nykøbing M
- Malene Nielsen, Blåmosevej 4, 7900 Nykøbing M
- Bente Kristensen, Hejlskovsving 9, 7900 Nykøbing M
- Jan Brandhøj, Hejlskovsving 9, 7900 Nykøbing M
- Pernille Brandhøj Kristensen, Hejlskovsving 9, 7900 Nykøbing M
- Britta Lyngs, Hindingsvej 21, 7700 Thisted (ejer af Hejlskovsving 13)
- Jørgen Munk, Hejlskovsving 13, 7900 Nykøbing M
- Bent Quistgaard Pedersen, Hejlskovsving 16, 7900 Nykøbing M
- Lene Tissot Pedersen, Hejlskovsving 16, 7900 Nykøbing M
- Vagn Kjeldgaard Jensen, Hejlskovsving 17, 7900 Nykøbing M
- Tenna Irene Jensen, Hejlskovsving 17, 7900 Nykøbing M
- Morten Emil Clausen Søndergaard, Vægtervej 4, 7900 Nykøbing M (ejer af Hejlskovsving 22)
- Alfred Georg Josefsen, Hejlskovsving 24, 7900 Nykøbing M
- Ingrid Johansen Josefsen, Hejlskovsving 24, 7900 Nykøbing M

Parter:

- Susanne Holm, Højris 12, 7900 Nykøbing M
- Tommy Nielsen, Blåmosevej 4, 7900 Nykøbing M
- Ejler og Henning Hangaard Andersen, Asselsvej 64, 7900 Nykøbing M
- Harald Larsen Krog, Kjeskærvej 3, 7900 Nykøbing M
- Tommy Jensen, Fredsøvej 58, 7900 Nykøbing M
- Niels Frederik Odgaard, Asselsvej 81, 7900 Nykøbing M
- Niels Otto Skjærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M
- Leif Christian Larsen, Asselsvej 92, 7900 Nykøbing M
- Torkil Fredlev Hansen, Asselsvej 94, 7900 Nykøbing M
- Helle Frostholt Skærbæk, Asselsvej 91, 7900 Nykøbing M

Afgørelsen

Afgørelsen er sendt til:

- Herluf Hensberg, Asselsvej 90, 7900 Nykøbing M
- Linda Thordal, Landbo Limfjord, Resenvej 85, 7800 Skive

Orientering om afgørelse er sendt til:

- Sundhedsstyrelsen – Region Nord, senord@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Morsø, dnmorsoe-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafdeling, morsoe@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk

Annoncering

Afgørelsen annonceres på Morsø Kommunes hjemmeside den 15. maj 2015.

11 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøger, Miljøministeren, Embedslægen, interesseorganisationer og andre, der må antages at have væsentlig interesse i sagen.

Ønsker du at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du kan betale gebyret med betalingskort i Klageportalen. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af en afgørelse, som følge af den tid der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Ønsker du at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvor vidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være indsendt senest **den 12. juni 2015**.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Ønskes ansøgningen indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra afgørelsen er offentliggjort.

12 Retsbeskyttelse

Godkendelsen er gældende fra tidspunktet for offentliggørelse af den endelige godkendelse. Med godkendelsen følger 8 års retsbeskyttelse. Morsø Kommune skal dog tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, såfremt der fremkommer nye oplysninger om skadevirkninger ved forureningen og dette ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, jf. lovens § 40 stk. 2.

Morsø Kommune skal tage godkendelsen op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen, jf. lovens § 41 stk. 3, og derefter mindst hvert tiende år. Den første revurdering skal således igangsættes i 2023.

13 Bilag

Bilag 1: Situationsplan

Bilag 2: Kapacitetsopgørelse

Bilag 3: Beredskabsplan

Bilag 4: Udbringningsarealer

Bilag 5: Tabel over udbringningsarealer

Bilag 6: Kvælstof til grundvand – Scenarie 1

Bilag 7: Kvælstof til grundvand – Scenarie 2

Bilag 8: Kvælstof til grundvand – Scenarie 3

Bilag 9: Kvælstof til grundvand – Scenarie 4

Bilag 10: Natura2000-område nr. 28

Bilag 2 - Kapacitetsopgørelse

Beregning af opbevaringskapacitet

Beregning for : *Landmand*
Herluf Hensberg
Asselsvej 90
7900 Nykøbing M
97766213
L-682

Årlig produktion:

Gylle produktion inkl, vand i tank	6913	m3
Vaskevand fra produktionen	375	m3
Ensilagepladser (0,7 m3/m2)	0	m3
Befæstede arealer (0,7 m3/m2)	0	m3
Ekstra nedbør i tank (0,4 m3/m2)	0	m3
diverse	0	m3
Årlig produktion i alt	7288	m3

Opbevaringskapacitet:

Eksisterende gylletanke	6365	m3
Gylletank i mark	3000	m3
Fortanke m.m.	0	m3
Kanaler i eks. Stalde	1300	m3
Kanaler i nye stalde	0	m3
Lejet opb. Kapacitet	0	m3
diverse	0	m3
	0	m3
	0	m3
Opbevaringskapacitet i alt	10665	m3

opbevaringskapacitet i mdr	17,6 antal mdr
-----------------------------------	-----------------------

Tilstrækkeligt med antal mdr	9 antal mdr
Svarende til kapacitet	5466 m3
Over / under kapacitet	5199 m3

Beregning foretaget af:

Miljøafdelingen:	Anders Lehnhardt
Planteavl:	Miljøkonsulent

Bilag 3 – Beredskabsplan**Beredskabsplan for Kirstinedal, Asselsvej 90, 7900 Nykøbing M**

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med dette formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivende miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og skal udleveres til indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen skal revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i beredskabsmappen på kontoret i stalden.

Kopi af beredskabsplanen findes i beredskabsmappen på kontoret i stalden.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står på kontoret og har nr. 97 76 62 13

Følgende kontaktes på telefon:

	Tlf. nr.
Miljømyndighed	99 70 70 00
Falck	70 10 20 30
Lægevagt	70 15 03 00
Landbocenter	96 15 30 00
Dyrlæge	40 20 52 55
Elektriker	97 74 40 66
Smed/VVS	97 59 25 44
Thy/Mors Energi	96 70 22 00

Brand- og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad der er sket og at det er en gårdbrand.
- ◆ Er der tilskadekomne – hvor mange
- ◆ Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren Herluf Hensberg på telefonnummer 20 63 16 16

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde, hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr olie, trykflasker.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe.

Oplys endvidere:

- ◆ Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- ◆ Hvor det brænder
- ◆ Brandens omfang
- ◆ Hvor der er adgangsveje

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- ◆ Pulverslukker i lade, stalde, værksted og maskinhus

Instruks i tilfælde af gylleudslip

Ved akut gylleudslip følges nedenstående procedure

Find årsagen til gylleudslippet og søg det stoppet hurtigst muligt.

Kontakt ejeren Herluf Hensberg på telefonnummer 20 63 16 16

- Hvis ingen kontakt, fortsæt til næste punkt.

Kontakt en af nedenstående maskinstationer med henblik på at skaffe en slamsuger:

- ♦ Filtenborg vognmand 23 44 33 48

Vurder omfanget af gylleudslippet. Forsøg at afgrænse forureningens omfang ved at afskære gyllen fra at løbe i vandløb og drænbrønde. Dette gøres ved at dæmme op for gyllen med jord i en halvmåneformet rende ud med nærmeste vej, så gyllen suges op herfra. Benyt gårdens rendegrave eller traktor med frontlæsser til at lave jordvold. Der kan ligeledes benyttes halmballer.

Er gyllen løbet i vandløb eller dræn – RING STRAKS 112

Oplys:

- ♦ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ♦ Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Lav herefter opdæmning af vandløbet med bigballer.

Modtag brandvæsen/miljøvagt og udlever denne mappe.

Instruks i tilfælde af kemikalie- og oliespild

Ved akut kemikalie- og oliespild følges nedenstående procedure.

Find årsagen til kemikalie- og oliespild og søg det stoppet hurtigst muligt.

Kontakt ejeren Herluf Hensberg på telefonnummer 20 63 16 16

Vurder omfanget af oliespildet. Forsøg at afgrænse forureningens omfang ved at afskære kemikalierne og olien fra at løbe i vandløb og drænbrønde. Dette gøres ved at strø savsmuld eller kattegrus på udslippet for at opsuge de spildte væsker.

Er oliespild løbet i vandløb eller dræn – RING STRAKS 112

Oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad er der sket og hvor meget der er løbet ud.

Lav herefter en opdæmning af vandløbet med bigbatter eller brug rendegraver til at lave en jordvold.

Modtag brandvæsen/miljøvagt og udlever denne mappe.

Strømsvigt instruks

- ◆ Vurdér om dyr lider under træk fra nødopluk eller varme
- ◆ Tjek alle stalde og se, om nødoplukker er åbent.
- ◆ Begræns trækgener og varmeudvikling (Overbrusning).
- ◆ Kontrollér at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm.
- ◆ Ved **strømsvigt på over 30 min.**, ring til ejeren Herluf Hensberg på 20 63 16 16 og forhør om varigheden af udfaldet.
- ◆ Eventuelt iværksæt opstart af nødstrømsgenerator.

Stophaner / hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen.

Vand

- ◆ Hovedhave sidder i vandværket i gårdspladsen samt i gamle foderum i stalden.

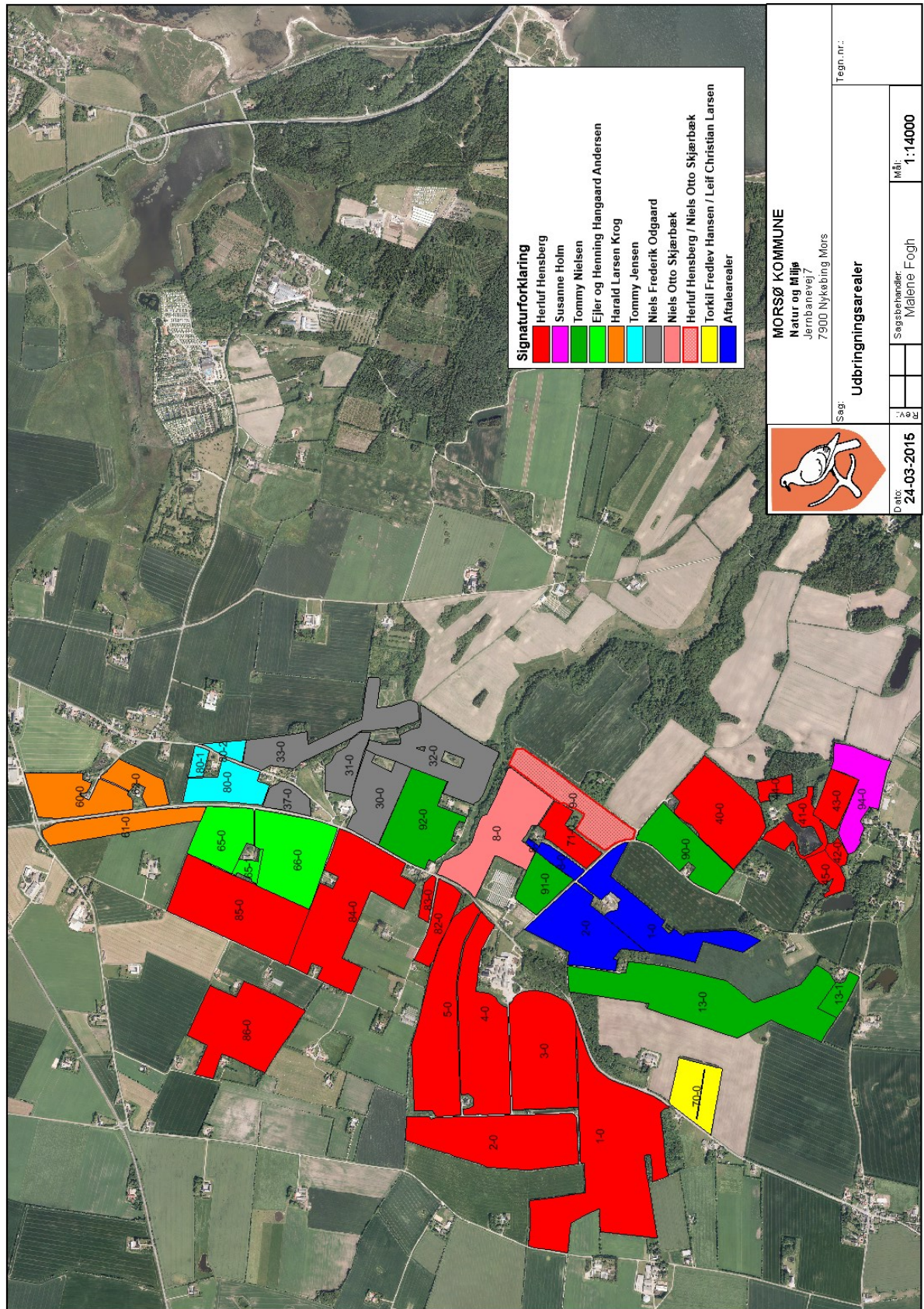
Elektricitet

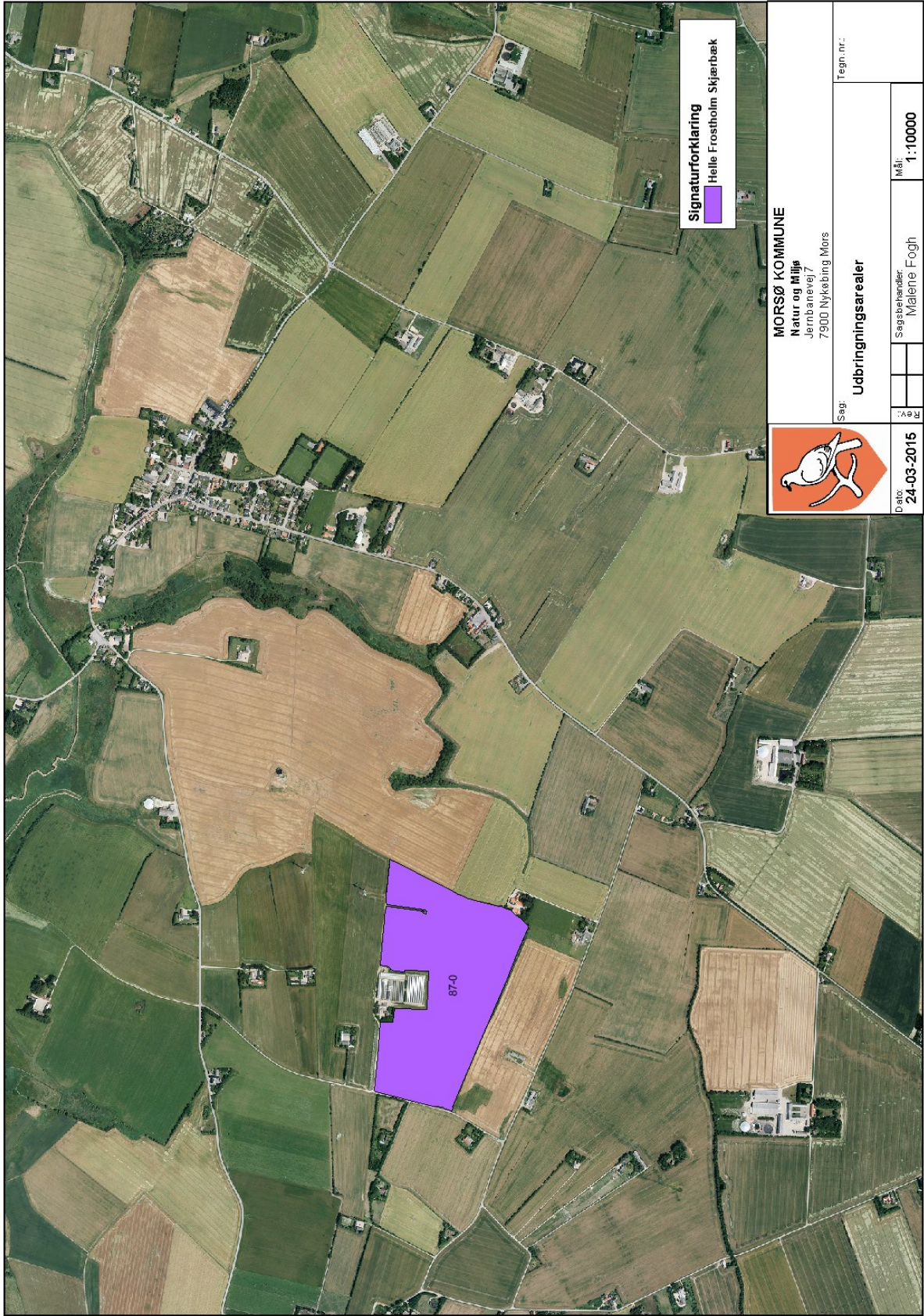
- ◆ Hovedafbryder sidder i gamle foderrum i stalden.
- ◆ El-tavle sidder i gamle foderrum i stalden.

Bilag 4 – Udbringningsarealer

Bilag 5 – Tabel over udbringningsarealer

Navn	Ha	Drænet	Jb. type	Vandet	Sædskifte	N-kl. 0 (ha)	N-kl. 1 (ha)	N-kl. 2 (ha)	N-kl. 3 (ha)	G.vand (ha)	P-kl. 0 (ha)	P-kl. 1 (ha)	P-kl. 2 (ha)	P-kl. 3 (ha)
65-0	5,92	Ja	JB5	Nej	S2	5,92	0,00	0,00	0,00	5,92	5,92	0,00	0,00	0,00
4-0	13,65	Ja	JB3	Nej	S4	12,83	0,00	0,00	0,82	13,65	13,65	0,00	0,00	0,00
5-0	14,14	Ja	JB3	Nej	S4	14,14	0,00	0,00	0,00	14,14	14,14	0,00	0,00	0,00
86-0	13,05	Ja	JB5	Nej	S2	13,05	0,00	0,00	0,00	13,05	13,05	0,00	0,00	0,00
80-0	4,77	Ja	JB3	Nej	S4	4,77	0,00	0,00	0,00	4,77	4,77	0,00	0,00	0,00
70-0	7,97	Ja	JB3	Nej	S4	0,08	0,00	0,00	4,89	7,97	7,97	0,00	0,00	0,00
31-0	3,10	Ja	JB3	Nej	S4	3,10	0,00	0,00	0,00	3,10	3,10	0,00	0,00	0,00
32-0	10,46	Nej	JB3	Nej	S4	10,46	0,00	0,00	0,00	10,46	10,46	0,00	0,00	0,00
45-0	1,88	Ja	JB3	Nej	S4	1,88	0,00	0,00	0,00	1,88	1,88	0,00	0,00	0,00
60-0	6,81	Nej	JB4	Nej	S4	6,81	0,00	0,00	0,00	6,81	6,81	0,00	0,00	0,00
80-1	0,83	Ja	JB3	Nej	S4	0,83	0,00	0,00	0,00	0,83	0,83	0,00	0,00	0,00
42-0	0,75	Ja	JB3	Nej	S4	0,75	0,00	0,00	0,00	0,75	0,75	0,00	0,00	0,00
43-0	2,89	Ja	JB3	Nej	S4	2,89	0,00	0,00	0,00	2,89	2,89	0,00	0,00	0,00
44-0	1,19	Ja	JB3	Nej	S4	1,19	0,00	0,00	0,00	1,19	1,19	0,00	0,00	0,00
30-0	6,28	Ja	JB3	Nej	S4	6,28	0,00	0,00	0,00	6,28	6,28	0,00	0,00	0,00
40-0	11,25	Ja	JB3	Nej	S4	11,25	0,00	0,00	0,00	11,25	11,25	0,00	0,00	0,00
33-0	8,28	Ja	JB3	Nej	S4	8,28	0,00	0,00	0,00	8,28	8,28	0,00	0,00	0,00
85-0	15,33	Ja	JB5	Nej	S2	15,33	0,00	0,00	0,00	15,33	15,33	0,00	0,00	0,00
91-0	3,61	Ja	JB3	Nej	S4	3,61	0,00	0,00	0,00	3,61	3,61	0,00	0,00	0,00
92-0	9,41	Ja	JB3	Nej	S4	9,41	0,00	0,00	0,00	9,41	9,41	0,00	0,00	0,00
66-0	10,77	Ja	JB5	Nej	S2	10,77	0,00	0,00	0,00	10,77	10,77	0,00	0,00	0,00
90-0	6,89	Ja	JB3	Nej	S4	6,89	0,00	0,00	0,00	6,89	6,89	0,00	0,00	0,00
94-0	5,96	Ja	JB3	Nej	S4	5,96	0,00	0,00	0,00	5,96	5,96	0,00	0,00	0,00
61-0	5,65	Ja	JB4	Nej	S4	5,65	0,00	0,00	0,00	5,65	5,65	0,00	0,00	0,00
1-0	27,24	Ja	JB3	Nej	S4	0,00	0,00	0,00	27,24	20,79	27,24	0,00	0,00	0,00
87-0	21,83	Ja	JB6	Nej	S2	0,00	0,00	0,00	21,83	0,00	0,00	0,00	0,00	21,83
2-0	14,88	Ja	JB3	Nej	S4	3,48	0,00	0,00	11,39	14,88	14,88	0,00	0,00	0,00
8-0	11,33	Ja	JB3	Nej	S4	11,33	0,00	0,00	0,00	11,33	11,33	0,00	0,00	0,00
9-0	6,58	Ja	JB3	Nej	S4	6,58	0,00	0,00	0,00	6,58	6,58	0,00	0,00	0,00
13-0	20,67	Ja	JB3	Nej	S4	18,47	0,00	0,00	2,20	20,67	20,67	0,00	0,00	0,00
13-1	1,61	Ja	JB3	Nej	S4	1,61	0,00	0,00	0,00	1,61	1,61	0,00	0,00	0,00
71-0	3,28	Ja	JB3	Nej	S4	3,28	0,00	0,00	0,00	3,28	3,28	0,00	0,00	0,00
80-2	1,03	Ja	JB3	Nej	S4	1,03	0,00	0,00	0,00	1,03	1,03	0,00	0,00	0,00
82-0	3,18	Ja	JB3	Nej	S4	3,18	0,00	0,00	0,00	3,18	3,18	0,00	0,00	0,00
83-0	0,90	Ja	JB3	Nej	S4	0,90	0,00	0,00	0,00	0,90	0,90	0,00	0,00	0,00
84-0	16,97	Ja	JB5	Nej	S2	16,97	0,00	0,00	0,00	16,97	16,97	0,00	0,00	0,00
41-0	3,05	Ja	JB3	Nej	S4	3,05	0,00	0,00	0,00	3,05	3,05	0,00	0,00	0,00
37-0	2,02	Ja	JB3	Nej	S4	2,02	0,00	0,00	0,00	2,02	2,02	0,00	0,00	0,00
3-0	14,24	Ja	JB3	Nej	S4	2,72	0,00	0,00	11,52	14,24	14,24	0,00	0,00	0,00
62-0	2,83	Ja	JB3	Nej	S4	2,83	0,00	0,00	0,00	2,83	2,83	0,00	0,00	0,00
65-1	0,89	Ja	JB5	Nej	S2	0,89	0,00	0,00	0,00	0,89	0,89	0,00	0,00	0,00
I alt	320,34					240,4	0,00	0,00	79,90	287,06	298,5	0,00	0,00	21,83

Bilag 6 – Kvælstof til grundvand – Scenarie 1

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
65-0	5,9	56	-2	51	54
86-0	13,1	56	-2	51	54
85-0	15,3	56	-2	51	54
66-0	10,8	56	-2	51	54
84-0	17,0	56	-2	51	54
65-1	0,9	56	-2	51	54
4-0	13,6	75	-2	68	72
5-0	14,1	75	-2	68	72
80-0	4,8	75	-2	68	72
70-0	5,0	75	-2	68	72
31-0	3,1	75	-2	68	72
32-0	10,5	75	-2	68	72
45-0	1,9	75	-2	68	72
80-1	0,8	75	-2	68	72
42-0	0,7	75	-2	68	72
43-0	2,9	75	-2	68	72
44-0	1,2	75	-2	68	72
30-0	6,3	75	-2	68	72
40-0	11,3	75	-2	68	72
33-0	8,3	75	-2	68	72
91-0	3,6	75	-2	68	72
92-0	9,4	75	-2	68	72
90-0	6,9	75	-2	68	72
94-0	6,0	75	-2	68	72
1-0	27,2	75	-2	68	72
2-0	14,9	75	-2	68	72
8-0	11,3	75	-2	68	72
9-0	6,6	75	-2	68	72
13-0	20,7	75	-2	68	72
71-0	3,3	75	-2	68	72
80-2	1,0	75	-2	68	72
82-0	3,2	75	-2	68	72
83-0	0,9	75	-2	68	72
41-0	3,0	75	-2	68	72
37-0	2,0	75	-2	68	72
3-0	14,2	75	-2	68	72
62-0	2,8	75	-2	68	72
60-0	6,8	61	-1	56	59
61-0	5,6	61	-1	56	59

Bilag 7 – Kvælstof til grundvand – Scenarie 2

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
65-0	5,9	55	-2	51	53
86-0	13,1	55	-2	51	53
85-0	15,3	55	-2	51	53
66-0	10,8	55	-2	51	53
84-0	17,0	55	-2	51	53
65-1	0,9	55	-2	51	53
4-0	13,6	74	-3	68	71
5-0	14,1	74	-3	68	71
80-0	4,8	74	-3	68	71
70-0	5,0	74	-3	68	71
31-0	3,1	74	-3	68	71
32-0	10,5	74	-3	68	71
45-0	1,9	74	-3	68	71
80-1	0,8	74	-3	68	71
42-0	0,7	74	-3	68	71
43-0	2,9	74	-3	68	71
44-0	1,2	74	-3	68	71
30-0	6,3	74	-3	68	71
40-0	11,3	74	-3	68	71
33-0	8,3	74	-3	68	71
91-0	3,6	74	-3	68	71
92-0	9,4	74	-3	68	71
90-0	6,9	74	-3	68	71
94-0	6,0	74	-3	68	71
1-0	27,2	74	-3	68	71
2-0	14,9	74	-3	68	71
8-0	11,3	74	-3	68	71
9-0	6,6	74	-3	68	71
13-0	20,7	74	-3	68	71
71-0	3,3	74	-3	68	71
80-2	1,0	74	-3	68	71
82-0	3,2	74	-3	68	71
83-0	0,9	74	-3	68	71
41-0	3,0	74	-3	68	71
37-0	2,0	74	-3	68	71
3-0	14,2	74	-3	68	71
62-0	2,8	74	-3	68	71
60-0	6,8	60	-2	56	58
61-0	5,6	60	-2	56	58

Bilag 8 – Kvælstof til grundvand – Scenarie 3

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
65-0	5,9	55	-2	51	53
86-0	13,1	55	-2	51	53
85-0	15,3	55	-2	51	53
66-0	10,8	55	-2	51	53
84-0	17,0	55	-2	51	53
65-1	0,9	55	-2	51	53
4-0	13,6	74	-3	68	71
5-0	14,1	74	-3	68	71
80-0	4,8	74	-3	68	71
70-0	5,0	74	-3	68	71
31-0	3,1	74	-3	68	71
32-0	10,5	74	-3	68	71
45-0	1,9	74	-3	68	71
80-1	0,8	74	-3	68	71
42-0	0,7	74	-3	68	71
43-0	2,9	74	-3	68	71
44-0	1,2	74	-3	68	71
30-0	6,3	74	-3	68	71
40-0	11,3	74	-3	68	71
33-0	8,3	74	-3	68	71
91-0	3,6	74	-3	68	71
92-0	9,4	74	-3	68	71
90-0	6,9	74	-3	68	71
94-0	6,0	74	-3	68	71
1-0	27,2	74	-3	68	71
2-0	14,9	74	-3	68	71
8-0	11,3	74	-3	68	71
9-0	6,6	74	-3	68	71
13-0	20,7	74	-3	68	71
71-0	3,3	74	-3	68	71
80-2	1,0	74	-3	68	71
82-0	3,2	74	-3	68	71
83-0	0,9	74	-3	68	71
41-0	3,0	74	-3	68	71
37-0	2,0	74	-3	68	71
3-0	14,2	74	-3	68	71
62-0	2,8	74	-3	68	71
60-0	6,8	61	-2	56	58
61-0	5,6	61	-2	56	58

Bilag 9 – Kvælstof til grundvand – Scenarie 4

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
65-0	5,9	55	-2	51	53
86-0	13,1	55	-2	51	53
85-0	15,3	55	-2	51	53
66-0	10,8	55	-2	51	53
84-0	17,0	55	-2	51	53
65-1	0,9	55	-2	51	53
4-0	13,6	74	-3	68	71
5-0	14,1	74	-3	68	71
80-0	4,8	74	-3	68	71
70-0	5,0	74	-3	68	71
31-0	3,1	74	-3	68	71
32-0	10,5	74	-3	68	71
45-0	1,9	74	-3	68	71
80-1	0,8	74	-3	68	71
42-0	0,7	74	-3	68	71
43-0	2,9	74	-3	68	71
44-0	1,2	74	-3	68	71
30-0	6,3	74	-3	68	71
40-0	11,3	74	-3	68	71
33-0	8,3	74	-3	68	71
91-0	3,6	74	-3	68	71
92-0	9,4	74	-3	68	71
90-0	6,9	74	-3	68	71
94-0	6,0	74	-3	68	71
1-0	27,2	74	-3	68	71
2-0	14,9	74	-3	68	71
8-0	11,3	74	-3	68	71
9-0	6,6	74	-3	68	71
13-0	20,7	74	-3	68	71
71-0	3,3	74	-3	68	71
80-2	1,0	74	-3	68	71
82-0	3,2	74	-3	68	71
83-0	0,9	74	-3	68	71
41-0	3,0	74	-3	68	71
37-0	2,0	74	-3	68	71
3-0	14,2	74	-3	68	71
62-0	2,8	74	-3	68	71
60-0	6,8	60	-3	56	58
61-0	5,6	60	-3	56	58

Bilag 10 - Natura2000-område nr. 28: Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Udpegningsgrundlag og beskrivelse jf. basisanalyse:

Arter

- 1103 Stavsild
- 1166 Stor vandsalamander
- 1355 Odder
- 1365 Spættet sæl
- 1393 Blank seglmos (*Drepanocladus vernicosus*)
- 1528 Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)

Naturtyper

- 1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
- 1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
- 1150 *Kystlaguner og strandsøer
- 1160 Større lavvandede bugter og vige
- 1170 Rev
- 1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
- 1220 Flerårig vegetation på stenede strande
- 1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
- 1330 Strandenge
- 2110 Forstrand og begyndende klitdannelser
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks Ikke kortlagt -
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 7140 Hængesæk og andre kærsumfund dannet flydende i vand
- 7220 * Kilder og væld
- 7230 Rigkær

Fugle

- Lysbuget Knortegås
- Hvinand
- Tp. Skallesluger
- Klyde
- Hjejle
- Havterne

Områdebeskrivelse

I området findes flere naturtyper, som i kraft af deres store arealmæssige udstrækning eller deres høje naturkvalitet er af enten regional eller national betydning. Således forekommer ca. 20 % af Nordjyllands samlede areal med strandenge i området. Strandengene er vigtige for de truede fuglearter Alm. Ryle og Brushane.

Vigtigste naturværdier

Der er store marine værdier i området i kraft af forekomsten af nogle af landets største lavvandede fjordområder. Disse arealer har tidligere rummet vidtstrakte flader med ålegræs. De lavvandede marine områder omkring Agerø er af international betydning for Lysbuget Knortegås. Den store nordlige lagunesø på Agger Tange er et vigtigt nationalt forstyrrelsesfrit om-

råde for specielt Spids-, Krik- og Pibeænder, ligesom Agger Tange er et vigtigt rastested for bl.a. Klyder og Hjejler. Dertil kommer, at flere af områdets uforstyrrede holme udgør vigtige ynglelokaliteter for Split-, Fjord-, Dværg- og Havterne.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning fra luften udgør især en trussel mod forekomsterne af sure overdrev, tørre heder, klitheder, grå/grønne klitheder, idet tålegrænsen er markant overskredet for de fleste arealers vedkommende. Dette gælder i mindre grad for kalkoverdrev, rigkær og kildevæld. Ligeledes er store dele af de marine naturtyper i Limfjorden fortsat truet af for store tilførsler af næringsstof. Dette betyder igen, at fødegrundlaget for de fugle, der er tilknyttet især ålegræsbestandene er truet.

For de fire tørre naturtyper, tørre heder, grå/grønne klitter, klitheder og kalkoverdrev udgør tilgroning i form af høj vegetation en stor trussel på både kort og lang sigt. De grå/grønne klitter og kalkoverdrevene er ligeledes truet af tilgroning i vedplanter. For de våde naturtyper - strandeng, kildevæld, hængesæk og rigkær udgør tilgroning i form af først og fremmest højstaudevegetation en stor trussel. Tilgroning af tidligere afgræssede engarealer m.v. er en stor trussel for en lang række fuglearter, først og fremmest de ynglende vadefugle.